

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REKOMENDACIJOS

TARYBA

TARYBOS REKOMENDACIJA

2011 m. birželio 28 d.

dėl politikos, kuria siekiama mažinti mokyklos nebaigusių asmenų skaičių

(Tekstas svarbus EEE)

(2011/C 191/01)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 165 ir 166 straipsnius,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) Terminas „mokyklos nebaigimas“ vartojamas kalbant apie asmenis, kurie iš švietimo ir mokymo sistemos pasitraukia įgiję tik pagrindinį ar žemesnį išsilavinimą ir kurie nebesimoko švietimo ir mokymo įstaigose.
- (2) Siekiant kai kurių pagrindinių strategijos „Europa 2020“ tikslų būtina mažinti mokyklos nebaigusių asmenų skaičių. Mokyklos nebaigusių asmenų skaičiaus mažinimas susijęs su tiek pažangaus augimo keliant švietimo ir mokymo lygį tikslu, tiek integracinio augimo sprendžiant problemas, susijusias su vienu iš didžiausių nedarbo, skurdo ir socialinės atskirties rizikos veiksnių, tikslu. Todėl vienas iš strategijoje „Europa 2020“ nurodytų pagrindinių tikslų – iki 2020 m. sumažinti mokyklos nebaigusių asmenų skaičių iki 10 % (nuo 14,4 % 2009 m.). Valstybės narės įsipareigojo nustatyti nacionalinius tikslus, atsižvelgdamos į savo atitinkamą pradinę padėtį ir nacionalines aplinkybes.
- (3) Strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo gairėse dėl valstybių narių užimtumo politikos, pateikiamos Tarybos

sprendime 2010/707/ES ⁽¹⁾, valstybės narės raginamos imtis visų reikiamų priemonių, kad būtų užkirstas kelias mokyklos nebaigimui.

- (4) Pavyzdinėje iniciatyvoje „Europos kovos su skurdu ir socialine atskirtimi planas“ padėtas veiksmų pagrindas socialinei ir teritorinei sanglaudai užtikrinti ypač daug dėmesio skiriant tam, kad būtų nutrauktas nepalankus ciklas ir paspartinti prevenciniai veiksmai. Ja įgyvendinamas vienas strategijos „Europa 2020“ pagrindinių tikslų – per ateinančią dešimtmetį iš skurdo ir socialinės atskirties padėti išbristi bent 20 mln. žmonių.
- (5) Strategijos „Europa 2020“ pavyzdinės iniciatyvos „Judus jaunimas“ tikslas – „siekti geresnių Europos aukštojo mokslo įstaigų rezultatų ir didinti jų tarptautinį patrauklumą, gerinti visų lygių švietimo ir mokymo kokybę ES, derinant kompetenciją ir lygias galimybes, skatinant studentų ir stažuotojų judumą, ir gerinti jaunimo užimtumo padėtį“.
- (6) 2003 m. gegužės 5–6 d. Tarybos išvadose dėl Europos švietimo ir mokymo vidurkio rodiklių (lyginamųjų standartų) teigiama, kad iki 2010 m. mokyklos nebaigusių asmenų dalis turėtų būti mažesnė nei 10 % (mokyklos nebaigę asmenys apibrėžiami kaip švietimo ar mokymo įstaigose nebesimokantys 18–24 m. amžiaus asmenys, turintys tik pagrindinį ar žemesnį išsilavinimą). Šis lyginamasis standartas nebuvo pasiektas. Iš švietimo ir mokymo sistemos nebaigę vidurinio mokslo pasitraukia vienas iš septynių jaunuolių.

⁽¹⁾ OL L 308, 2010 11 24, p. 46.

- (7) 2007 m. lapkričio 15 d. Tarybos rezoliucijoje dėl naujų gebėjimų naujoms darbo vietoms ⁽¹⁾ pabrėžta būtinybė didinti bendrą gebėjimų lygį ir teikti pirmenybę asmenų, kuriems gresia ekonominė ir socialinė atskirtis, visų pirma mokyklos nebaigusiu asmenų, švietimui ir mokymui. Pažymėta, kad būtina teikti profesinio orientavimo paslaugas ir parengti individualius mokymo planus darbo ieškantiems asmenims ir plėtoti formaliojo bei neformaliojo mokymosi ir savimokos rezultatų patvirtinimo priemones.
- (8) 2008 m. gegužės 22 d. Tarybos išvadose dėl suaugusiųjų mokymosi pripažinta suaugusiųjų mokymosi reikšmė sprendžiant mokyklos nebaigimo problemą, kai kvalifikacijos neįgijusiems suaugusiesiems suteikiama antra galimybė, daugiausia dėmesio skiriant visų pirma pagrindinių bei IT gebėjimų ugdymui ir kalbų mokymuisi.
- (9) 2009 m. gegužės 12 d. išvadose dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos („Švietimas ir mokymas 2020“) Taryba pritarė tam, kad iki 2020 m. švietimo ir mokymo sistemą palikusiu asmenų dalis turėtų būti mažesnė nei 10 %.
- (10) 2009 m. lapkričio 26 d. Tarybos išvadose dėl vaikų iš migrantų šeimų švietimo nurodyta, kad moksleiviai iš migrantų šeimų paprastai dažniau linkę nebaigti mokyklos, nors daugeliui jų mokykloje sekasi gerai. Vidutinis mokyklos Sąjungoje nebaigusiu migrantų rodiklis dvigubai didesnis nei vietos moksleivių. Remiantis turimais duomenimis, mokyklos nebaigusiu romų rodiklis yra dar didesnis.
- (11) 2010 m. gegužės mėn. išvadose dėl švietimo ir mokymo socialinio aspekto Taryba pritarė tam, kad siekiant sėkmingai užkirsti kelią mokyklos nebaigimui, būtina vietos, regionų ir nacionaliniu lygiu plėtoti žinias apie asmenų, kuriems kyla mokyklos nebaigimo rizika, grupes ir sistemas, pagal kurias būtų iš anksto nustatoma, kam kyla tokia rizika, ir padarė išvadą, kad turėtų būti įgyvendinamos išsamios tarpsektorinės strategijos, pagal kurias vykdoma visose mokyklose taikoma sisteminga politika, kuria atsižvelgiama į įvairius mokyklos nebaigimo veiksnius.
- (12) Mokyklos nebaigimo priežastys įvairiose šalyse ir regionuose labai skiriasi. Politiką, kuria siekiama mažinti mokyklos nebaigusiu asmenų skaičių, būtina pritaikyti prie konkrečių vietovės, regiono ar šalies aplinkybių; visoms valstybėms narėms vieno sprendimo nėra.
- (13) Nepaisant šalių ir regionų skirtumų, visose valstybėse narėse yra svarių įrodymų, kad mokyklos nebaigimo problema yra aktualesnė nepalankioje padėtyje esančių ir pažeidžiamų asmenų grupėms. Be to, didžiausią švie-
- timo ir mokymo sistemą palikusiu asmenų dalį sudaro jaunuoliai, turintys specialiųjų poreikių. Mokyklos nebaigimas nulemia tiek nepalankią socialinę padėtį, tiek nuolatinę socialinės atskirties riziką.
- (14) Visiškai laikantis subsidiarumo principo, Europos išsamia politikos sistema mokyklos nebaigimo srityje galima padėti valstybėms narėms peržiūrėti galiojančią politiką, pagal strategiją „Europa 2020“ parengti nacionalines reformų programas ir įgyvendinti strategijas, kurios darytų didelį poveikį ir teiktų didelės ekonominės naudos. Ja taip pat galėtų būti remiamasi vykdant bendradarbiavimą pagal atvirąjį koordinavimo metodą ir naudojant Sąjungos finansavimo priemones.
- (15) Švietimo reformų poveikiui pajusti reikia laiko. Tam, kad per artimiausią dešimtmetį būtų sumažintas mokyklos nebaigusiu asmenų skaičius ir pasiektas strategijos „Europa 2020“ tikslas, būtina kuo greičiau įgyvendinti išsamias tarpsektorines strategijas mokyklos nebaigimo srityje.

REKOMENDUOJA VALSTYBĖMS NARĖMS:

Atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes, naudotis šios rekomendacijos priede pateikta sistema, kad būtų galima:

- 1) Nustatyti svarbiausius veiksnius, dėl kurių nebaigiama mokykla, ir stebėti šio reiškinių ypatumus nacionaliniu, regionų ir vietos lygiu, kad būtų galima nustatyti tikslingą ir veiksmingą įrodymais grindžiamą politiką.
- 2) Užtikrinti, kad išsamios strategijos mokyklos nebaigimo srityje būtų patvirtintos iki 2012 m. pabaigos, ir kad jos būtų įgyvendinamos atsižvelgiant į nacionalinius prioritetus bei strategijos „Europa 2020“ tikslus. Išsamios strategijos turi apimti prevencines priemones, intervencines priemones ir kompensacines priemones, kuriomis siekiama, kad mokyklos nebaigę asmenys vėl pradėtų mokytis.
- 3) Užtikrinti, kad tose strategijose būtų numatytos tinkamos priemonės didesnės mokyklos nebaigimo rizikos grupėms valstybėse narėse, pavyzdžiui, vaikams iš nepalankios socialinės ir ekonominės aplinkos, migrantų ar romų kilmės vaikams, arba vaikams, turintiems specialiųjų švietimo poreikių.
- 4) Užtikrinti, kad tose strategijose būtų nuosekliai išdėstyti tiek bendrojo lavinimo, tiek profesinio rengimo ir mokymo klausimai, ir konkretūs atitinkami uždaviniai.
- 5) Į vaikams ir jaunuoliams skirtą atitinkamą politiką integruoti priemones, kuriomis remiamas mokyklos nebaigusiu asmenų skaičiaus mažinimas, ir derinti skirtingų politikos sektorių veiklą.

⁽¹⁾ OL C 290, 2007 12 4, p. 1.

- 6) Pripažįstant, kad pagrindinis vaidmuo tenka mokytojams, mokyklų vadovams ir kitiems švietimo darbuotojams, užtikrinti visų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą įgyvendinant tas priemones ir vykdant šią veiklą, siekiant padėti asmenims, kuriems kyla mokyklos nebaigimo pavojus, įskaitant tuos, kurie jos jau nebaigė.
- PRAŠO KOMISIJOS:
- 1) Pagal strateginę programą „Švietimas ir mokymas 2020“ prisidėti prie valstybių narių pastangų atliekant su skirtingais švietimo lygiais susijusių pokyčių valstybėse narėse stebėseną, siekiant nustatyti tendencijas.
 - 2) Remti valstybių narių strategijas keičiantis patirtimi bei geros praktikos pavyzdžiais ir sudaryti palankesnes sąlygas veiksmingam tarpusavio mokymuisi, tinklų kūrimui ir bandymams taikant novatoriškus metodus tarp valstybių narių priemonių, kuriomis siekiama mažinti mokyklos nebaigusiu asmenų skaičių ir gerinti vaikų, kuriems iškilusi mokyklos nebaigimo rizika, mokymosi rezultatus, srityje.
 - 3) Į visus vaikams ir jauniems pilnamečiams skirtus atitinkamus Sąjungos veiksmus integruoti priemones, kuriomis remiamas mokyklos nebaigimo rodiklių mažinimas.
 - 4) Remti veiksmingos kovos su mokyklos nebaigimu politikos plėtojimą atliekant lyginamuosius ir mokslinius tyrimus, ir skatinti valstybių narių bendradarbiavimą šioje srityje.
 - 5) Bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis ir nedarant poveikio deryboms dėl būsimos finansinės programos, užtikrinti, kad Sąjungos programomis mokymosi visą gyvenimą, jaunimo ir mokslinių tyrimų srityse, taip pat Europos struktūrinių fondų lėšomis būtų skatinama ir padedama įgyvendinti valstybių narių strategijas mokyklos nebaigimo srityje.
 - 6) Reguliariai pranešti apie pažangą, padarytą siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslo ir įgyvendinant valstybių narių strategijas, kuriomis siekiama mažinti mokyklos nebaigusiu asmenų skaičių, pateikiant metinę augimo apžvalgą ir laikantis strateginėje programoje „Švietimas ir mokymas 2020“ numatytos ataskaitų teikimo tvarkos.
- Priimta Liuksemburge 2011 m. birželio 28 d.
- Tarybos vardu*
Pirmininkas
FAZEKAS S.

PRIEDAS

IŠSAMIOS POLITIKOS, KURIA SIEKIAMA MAŽINTI MOKYKLOS NEBAIGUSIŲ ASMENŲ SKAIČIŲ, SISTEMA

Strategijos mokyklos nebaigimo srityje turėtų būti pagrįstos nacionalinio, regionų ir vietos lygio su šiuo reiškiniu susijusių sąlygų analize, nes vidutiniai rodikliai dažnai neparodo įvairių regionų ir šalių skirtumų. Mokyklos nebaigusių asmenų grupė yra nevienalytė, o individualios mokyklos nebaigimo priežastys labai skirtingos. Svarbūs veiksniai yra šeimos kilmė ir socialinės bei ekonominės sąlygos, pavyzdžiui, darbo rinkos trauka. Jų poveikis priklauso nuo švietimo ir mokymo sistemos struktūros, turimų mokymosi galimybių ir mokymosi aplinkos. Mažinant mokyklos nebaigusių asmenų skaičių labai svarbu koordinuoti su vaikų ir jaunuolių gerove, socialine apsauga, jaunimo užimtumu ir būsimois karjeros perspektyvomis susijusią politiką.

1. Pagrindinių veiksnių nustatymas ir stebėseną

Mokyklos nebaigimo priežastys yra sudėtingos ir įvairios, tačiau dažnai susijusios su nepalankia socialine ir ekonomine padėtimi, kilimu iš menko išsilavinimo aplinkos, nutolimu nuo švietimo ir mokymo arba prastais mokymosi rezultatais, darbo rinkos traukos veiksniais ir (arba) tam tikromis socialinėmis, emocinėmis ir mokymosi problemomis, dėl kurių kyla mokyklos nebaigimo rizika.

Reikia atsižvelgti į tai, kokio tipo švietimo įstaigoje moksleiviai mokosi. Kai kuriose valstybėse narėse moksleiviai, kurie patiria sunkumų bendrojo lavinimo mokykloje, dažnai pasirenka profesinį rengimą ir mokymą. Tokiais atvejais profesinėms mokykloms tenka itin didelė atsakomybė ir uždavinys mažinant mokyklos nebaigusių asmenų skaičių. Įrodymais grindžiamoje politikoje reikalaujama itin daug dėmesio skirti švietimo ir mokymo sektoriaus veiklai.

Norint parengti įrodymais grindžiamą ir ekonomiškai efektyvią politiką siekiant kovoti su mokyklos nebaigimu, būtina rinkti ir saugoti su šiuo reiškiniu susijusius duomenis. Tai turėtų sudaryti galimybę atlikti analizę vietos, regionų ir nacionaliniu lygiu. Tai gali būti informacija apie mokyklos nebaigimo rodiklius, perėjimą iš vieno švietimo lygio į kitą, vidurinėje mokykloje besimokančių ir ją baigusių asmenų procentinę dalį, taip pat apie mokyklos nelankymą ir jos vengimą.

- Renkant informaciją turėtų būti galima išnagrinėti pagrindines mokyklos nebaigimo priežastis, susijusias su skirtingomis moksleivių grupėmis, mokyklomis, švietimo ir mokymo įstaigų tipais, savivaldybėmis ar regionais.
- Mokyklos nebaigimo duomenų ir kontekstinių duomenų, pavyzdžiui, socialinės ir ekonominės informacijos sujungimas gali padėti tikslingiau parengti priemones ir politiką. Tikslingiau parengti priemones ir politiką taip pat galima renkant ir analizuojant informaciją apie mokyklos nebaigusių asmenų motyvaciją, jų užimtumą ir karjeros perspektyvas.
- Gerinant strategijas ir programas, kuriomis didinamos moksleivių galimybės gerai mokytis, svarbu remtis galiojančių politikos priemonių, kuriomis siekiama mažinti mokyklos nebaigusių asmenų skaičių, efektyvumo ir veiksmingumo vertinimu.

2. Politikos sistema

Išsamias strategijas mokyklos nebaigimo srityje sudaro įvairi politika, skirtingų politikos sektorių koordinavimas ir priemonių, kuriomis remiamas mokyklos nebaigusių asmenų skaičiaus mažinimas, integravimas į visą atitinkamą vaikams ir jaunuoliams skirtą politiką. Jas sudaro ne tik švietimo politika, kuria propaguojamos aukštos kokybės mokyklų sistemos, bet ir socialinė politika bei rėmimo paslaugos, užimtumo, jaunimo, šeimos ir integracijos politika. Vienodai svarbūs yra horizontalus skirtingų subjektų veiklos koordinavimas ir vertikalus įvairaus lygio valdžios veiklos koordinavimas. Strategijos mokyklos nebaigimo srityje turėtų apimti prevencinius, intervencinius ir kompensacinius aspektus. Valstybės narės savo strategijų išsamias sudedamąsias dalis turėtų parinkti atsižvelgdamos į savo aplinkybes ir sąlygas.

2.1. PREVENCINĖS POLITIKOS TIKSLAS – problemoms dar neiškilus sumažinti mokyklos nebaigimo riziką. Tokiomis priemonėmis užtikrinamas geresnis švietimas ir mokymas siekiant skatinti geresnius mokymosi rezultatus ir šalinti kliūtis gerai mokytis.

Jų tikslas – iš anksto suteikti tvirtą pagrindą vaikams vystyti savo potencialą ir sėkmingai integruotis mokyklose. Prevencinė politika galėtų apimti šiuos aspektus:

1. Kokybiškas ikimokyklinis ugdymas ir priežiūra naudingi visiems vaikams, visų pirma kilusiems iš nepalankios aplinkos, įskaitant migrantus ir romus. Taip užtikrinama didesnė fizinė gerovė, socialinis ir emocinis vystymasis, kalbos ir pagrindiniai kognityvieji gebėjimai. Ikimokyklinis ugdymas ir priežiūra turėtų būti kokybiški, įperkami ir prieinami nepalankioje padėtyje esančioms šeimoms, taip pat turėtų būti užtikrintas tinkamas personalas.

Šiomis priemonėmis sprendžiami švietimo ir mokymo sistemų organizavimo, mokyklų išteklių, mokymosi planų prieinamumo, galimybių keisti mokymosi kryptį ir lankstumo klausimai. Jomis taip pat sprendžiami lyčių nelygybės, iš nepalankios aplinkos kilusių vaikų arba vaikų, kurių gimtoji kalba yra kita, rėmimo klausimai.

2. Platesnės švietimo paslaugos, suteikiant švietimo ir mokymosi galimybių asmenims, nepriklausantiems privalomojo švietimo amžiaus grupei, gali turėti įtakos jaunuolių ir jų šeimų elgsenai ir padidinti vidurinę mokyklą baigusiu asmenų skaičių.
 3. Propaguojant aktyvią segregacijos šalinimo politiką ir teikiant papildomą paramą mokykloms nepalankioje padėtyje esančiose vietovėse arba mokykloms, kuriose mokosi daug moksleivių iš nepalankios socialinės ir ekonominės aplinkos, galima padėti pajavairinti jų socialinę sudėtį ir jiems teikiamas švietimo paslaugas. Taip pagerinami moksleivių iš nepalankios socialinės ir ekonominės aplinkos mokymosi rezultatai ir sumažinama mokyklos nebaigimo rizika.
 4. Pabrėžiant kalbų įvairovės reikšmę ir padedant vaikams, kurių gimtoji kalba yra kita, gerinti mokymo kalbos ir prirėikus jų gimtosios kalbos žinias, bei padedant mokytojams mokyti vaikus, kurių kalbų mokėjimo lygis skiriasi, galima pagerinti migrantų kilmės vaikų mokymosi rezultatus ir sumažinti mokyklos nebaigimo riziką.
 5. Aktyvesniu tėvų dalyvavimu, glaudesniu jų bendradarbiavimu su mokykla bei mokyklų ir tėvų partnerystėmis galima padidinti moksleivių motyvaciją mokytis.
 6. Didinant mokymo planų lankstumą ir galimybes keisti mokymosi kryptį (pvz., mokymo kursą dalijant į modulius arba suteikiant galimybę dirbti ir mokytis), visų pirma padedama moksleiviams, kurių mokymosi rezultatai prasti. Taip galima paskatinti juos toliau mokytis prie jų poreikių ir gebėjimų pritaikytoje švietimo ir mokymo sistemoje. Be to, taip galima nagrinėti su lytimi susijusias mokyklos nebaigimo priežastis, pavyzdžiui, ankstyvą patekimą į darbo rinką arba paauglių nėstumą. Su mažesniu mokyklos nebaigusiu asmenų skaičiumi taip pat siejamas antrametystės mažinimas, vietoj to teikiant lanksčią individualią paramą.
 7. Gerinant aukštos kokybės profesinio mokymo planus ir didinant jų patrauklumą bei lankstumą, rizikos grupei priklausantiems moksleiviams suteikiama patikimų alternatyvų. Profesiniu rengimu ir mokymu, kuris gerai integruotas į bendras švietimo ir mokymo sistemas, sudaromos galimybės, laikantis alternatyvių mokymosi planų, siekti vidurinio ir tretinio mokslo.
 8. Stiprinant švietimo ir mokymo sistemų ryšį su užimtumo sektoriumi, siekiant pabrėžti švietimo įstaigos baigimo naudą būsimoms įsidarbinimo galimybėms. Tai galėtų būti daroma rengiant stažuotes arba darbdaviui aktyviau dalyvaujant mokyklų ir koledžų gyvenime.
- 2.2. INTERVENCINĖS POLITIKOS tikslas – užkirsti kelią mokyklos nebaigimui gerinant švietimo ir mokymo kokybę švietimo įstaigose, reaguojant į pirmuosius pavojaus ženklus ir tikslingai remiant moksleivius ar moksleivių grupes, kurioms kyla mokyklos nebaigimo rizika. Ji susijusi su visais švietimo lygiais – nuo ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros iki vidurinio ugdymo.

Mokyklos ar mokymo įstaigos lygio strategijos, kuriomis sprendžiama mokyklos nebaigimo problema, yra įtrauktos į bendrą mokyklų vystymosi politiką. Jomis siekiama kurti palankią mokymosi aplinką, gerinti mokymo kokybę ir inovacijas, kelti mokymo personalo kompetenciją, susijusią su socialine ir kultūrų įvairove, ir plėtoti kovos su smurtu ir priekabiavimu metodus. Intervencinė politika galėtų apimti šiuos aspektus:

1. Pavertus mokyklą mokymosi bendruomenėmis, grindžiamomis visiems suinteresuotiesiems subjektams bendra mokyklų vystymo vizija, kuriose naudojamos visų patirtimi bei žiniomis ir sukuriama nešališka, įkvepianti bei palanki aplinka, jaunuoliai skatinami toliau mokytis švietimo ir mokymo sistemoje.
2. Kuriant išankstinio perspėjimo apie rizikos grupei priklausančius moksleivius sistemas galima padėti imtis veiksmingų priemonių, kol problemos neišryškėjo, moksleiviai nepradėjo toli nuo mokyklos, praleidinėti pamokas ar nenutraukė mokymosi.
3. Plėtojant ryšius su tėvais ir kitais suinteresuotaisiais subjektais už mokyklos ribų, pavyzdžiui, su vietos bendruomenės tarnybomis, migrantams ar mažumų bendruomenėms atstovaujančiomis organizacijomis, sporto ir kultūros asociacijomis arba darbdaviais ir pilietinės visuomenės organizacijomis, galima rasti holistinių būdų padėti rizikos grupei priklausantiems moksleiviams ir lengviau gauti paramą iš išorės, pvz., psichologų, socialinių darbuotojų ir su jaunimu dirbančių asmenų, kultūros ir bendruomenės tarnybų. Šiuo atveju gali padėti tarpininkai iš vietos bendruomenės, kurie gali padėti bendrauti ir sumažinti nepasitikėjimą.
4. Mokytojų rėmimas ir įgalinimas jų darbe su rizikos grupei priklausančiais moksleiviais yra būtina sėkmingo priemonių taikymo mokyklos lygiu sąlyga. Pirminis mokytojų rengimas ir nuolatinis mokytojų bei mokyklų vadovų profesinis tobulinimasis padeda jiems lengviau prisitaikyti prie moksleivių įvairovės, padėti moksleiviams iš nepalankios socialinės ir ekonominės aplinkos įveikti kitus su mokymu susijusius sunkumus.

5. Užklausine veikla mokykloje ir už jos ribų, taip pat menine, kultūrine bei sporto veikla galima padidinti rizikos grupei priklausančių moksleivių savigarbą ir sustiprinti jų gebėjimą išvengti mokymosi sunkumų.

Individualiai taikoma intervencinė politika siekiama nustatyti tam tikrus paramos mechanizmus, skirtus mokyklos nebaigti rizikuojantiems moksleiviams individualiai, kuriuos galima pritaikyti pagal poreikius. Šioje politikoje daugiausia dėmesio skiriama asmeniniam vystymuisi, siekiant stiprinti rizikos grupei priklausančių moksleivių gebėjimą išvengti konkrečių sunkumų, kurie gali būti socialinio, kognityvinio ar emocinio pobūdžio, ir juos įveikti.

1. Mentorai padeda moksleiviams individualiai įveikti konkrečius mokymosi, socialinius ir asmeninius sunkumus. Švietimo darbuotojai, bendruomenės nariai arba moksleivių bendraamžiai teikia moksleiviams tikslinę pagalbą individualiai (mentorių veikla) arba mažose grupėse (kuravimas).
 2. Specialiai pritaikant mokymą prie moksleivių poreikių, stiprinant individualiai pritaikytus mokymosi metodus ir teikiant paramą rizikos grupei priklausantiems moksleiviams, jiems padedama prisitaikyti prie formaliojo švietimo reikalavimų ir įveikti švietimo ir mokymo sistemos keliamas kliūtis, o taip galima padėti sumažinti antrametystę.
 3. Stiprinant orientavimą ir konsultavimą padedama moksleiviams pasirinkti profesiją, pereiti iš vieno švietimo lygio į kitą ir iš švietimo sistemos patekti į darbo rinką. Tai sumažina klaidingais lūkesčiais ar nepakankama informacija paremtų netinkamų sprendimų priėmimo tikimybę. Jaunuoliams lengviau priimti sprendimus, atitinkančius jų siekius, asmeninius interesus ir gebėjimus.
 4. Užtikrinant, kad jaunuoliams, kurie dėl ekonominių aplinkybių gali nebaigti mokyklos, būtų suteikta galimybė gauti tinkamą finansinę paramą. Kai nusprendžiama, kad tai yra tikslinga, tokiai paramai gali būti taikomos tam tikros sąlygos, arba ji gali būti susieta su socialinėmis išmokomis.
- 2.3. KOMPENSACINĖS POLITIKOS tikslas – padėti tiems, kurie metė mokyklą, vėl pradėti mokytis, siūlant būdus grįžti į švietimo ir mokymo sistemą ir įgyti kvalifikaciją. Kompensacinė politika galėtų apimti šiuos aspektus:
1. Sėkmingomis antros galimybės švietimo programomis sudaromos konkrečius mokyklos nebaigusių asmenų poreikius atitinkančios mokymosi sąlygos, pripažįstamas jų įgytas išsilavinimas ir skatinama jų gerovė. Tos programos skiriasi nuo mokyklų programų tiek organizaciniu aspektu, tiek mokymo būdais, ir dažnai yra skirtos mažoms besimokančiųjų grupėms, pritaikytos asmeniniams poreikiams, amžiaus grupėms ir apima naujovišką mokymą bei lanksčius mokymo planus. Kiek įmanoma, jos turi būti lengvai prieinamos ir nemokamos.
 2. Svarbu sudaryti įvairius būdus grįžti į įprastinę švietimo ir mokymo sistemą. Parengiamosiomis pamokomis, daug dėmesio skiriant orientavimui, galima padėti panaikinti atotrūkį tarp ankstesnio negebėjimo mokytis ir grįžimo į įprastinę švietimo sistemą.
 3. Pripažįstant ir patvirtinant ankstesnį išsilavinimą, įskaitant neformaliojo mokymosi ir savimokos metu įgytą kompetenciją, didinamas jaunuolių pasitikėjimas savimi bei savigarba ir palengvinamas jų grįžimas į švietimo sistemą. Tai gali paskatinti juos toliau mokytis švietimo ir mokymo sistemoje, padėti įvertinti savo gebėjimus ir geriau pasirinkti profesiją.
 4. Tikslinę individualią paramą sudaro sunkumų patiriantiems jaunuoliams teikiama socialinė, finansinė, pedagoginė ir psichologinė pagalba. Ji itin svarbi jaunuoliams, esantiems sunkioje socialinėje padėtyje ar patyrusiems emocinių sukrėtimų, dėl kurių jie negalėjo toliau mokytis švietimo ir mokymosi sistemoje.
-